

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Tit. XXVI. De Officio Sacristæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

hostias consecratas pro infirmis. 7. aliis autem Sacerdotibus (qui in c. 2. appellantur *Cardinales*) ea, quæ pertinent ad Divinum Officium & Horas Canonicas, ad Baptismi, Pœnitentiæ, & Eucharistiæ Sacramenta, item ut mandatis Episcopi obtemperent. 8. denique potest omnia in Ecclesia Cathedrali pro foro interno, quæ Presbyter alius in sua Parochia: in foro autem externo jurisdictionem non habet. Habentur hæc c. 1. & seqq. b. t. Dixi iterum, *speciato Jure Communi*; quippe consuetudo vel speciales Ordinationes plurima immutârunt, ita ut in quibusdam Ecclesiis obeant prædicta alii Ministri: in aliis Archipresbyter idem sit cum Præposito, vel Decano Cathedralis Ecclesiæ, ac in foro etiam externo jurisdictione exerceat. per c. 3. de Off. Ord. cit. saltem in Canonicos, si non etiam in reliquos Clericos Diocesis, ubi non est Archidiaconus. Cœterum an Præpositi, vel Decani, Dignitas sit major, pendet ex consuetudine: in utraque Germania & Polonia præferri dicitur Præpositura, in Hispania autem & Gallia Decanatus. In Ecclesiis Collegiatis, qui primam Dignitatem obtinet (sive vocetur Præpositus, sive Decanus) jurisdictionem ordinariam fori externi in Clericos suæ Ecclesiæ exerget, subordinatam tamen Episcopo; nisi aliud habeat consuetudo, uti in Germania nostra, ubi Præpositus in Ecclesiis Collegiatis obtinet quidem primam Dignitatem, plerumque tamen sine jurisdictione, quæ relinquitur Decano.

- 3 Dico 2. Officium Archipresbyteri seu Decani Ruralis indicatur c. 4. b. t. vi cuius 1. curam gerit non modò plebis, sed etiam Presbyterorum sui districtus, tum ut illi rem Divinam ritè obeant, & Sacramenta administrent, tum ut rixas, ebrietates, & alia scandala evitent. 2. executioni mandat per se vel alios Decreta Episcopi. 3. congregat Capitula. 4. controversias, inter Parochos & alios sibi commissos Clericos ortas, disponit ac decedit, sed sine figura iudicii; majora etiam negotia & controversias, quæ cognitionem & decisionem Judicalem requirunt, refert ad Episcopum vel ejus Vicarium. Eidem Decano Rurali jurisdictionem aliquam fori externi, & quasi *hassam*, sine jure gladii spiritualis seu potestate ferendi censuras, tribuit P. Pirhing b. n. ii, nec immeritò; quia sine tali jurisdictione vix bene videtur exequi posse officium suum. Dignitas tamen propriè vel Personatus non est Decanatus Ruralis, ita ut Decanus possit esse Delegatus Apostolica Sedis, gl. in c. fin. b. t.

TITULUS XXV.

De Officio Primicerii.

SUMMARIUM.

1. Quis Primicerius, vel Scholasticus, vel Cantor dicatur.
2. Quod ejus officium de Jure.

1 Sciendum, vocem *Primicerii* dupliciter usurpari in Jure; nam aliquando sumitur generaliter, & significat omnem illum, qui est primus in aliquo ordine: sic *Primicerius fabricæ*

appellatur in l. 2. C. de fabricensibus, qui primus est inter fabricantes. Hoc autem loco significat eum, qui in Choro psallentium, & in Schola inter Diaconos & alios Clericos primum locum obtinet; hinc & nomen ejus derivatum est, quia nempe *primus* erat scriptus in *cera*, seu tabula cerata Ecclesiæ. Alio nomine salutarum etiam *Scholasticus*, vel *Cantor*, aut potius *Præcentor*, nimirum propter munia sua. In nostris Ecclesiis exulat nomen *Primicerii*, in usu autem est nomen *Scholastici*, qui, quamvis docendi munus per se non exerceat, eò quòd hodie per multitudinem Gymnasiorum & Academicarum abunde provivum sit Studiose juventuti ad statum Clericalem aspiranti, Præbendam tamen Canonicalem obtinet, quam Trident. vult conferri personæ graduatæ in Theologia vel Jure Canonico.

Dico. Officium *Primicerii* insinuat in can. 1. d. 25. §. ad *Primicerium*, & c. un. b. t. vi quorum 1. docet Diaconos & alios Clericos, vel saltem doceri juber, præsertim ea, quæ spectant ad formam psallendi. & ad Divinum Officium. 2. inter eosdem Clericos curat disciplinam, ne videlicet garriant in Choro, rideant, nimis festinent &c. delinquentes autem corrigit, non tamen in forma judiciali. 3. assignat Lectiones ad Nocturnâ Officia, & designat Clericos, qui legant vel cantent. &c. Officium *Primicerii* de jure est Dignitas. c. 8. de *Constit.* quia est præ eminentia cum administratione, imò cum aliqua jurisdictione fori externi. per can. cit. Sed circa hoc, & Scholastici vel *Primicerii* officia, locorum consuetudo attendenda est.

TITULUS XXVI.

De Officio Sacristæ.

SUMMARIUM.

1. 2. Quis sit *Sacrista*, vel *Thesaurarius*: quod ejus officium.

Sciendum, *Sacristam*, à Sacrorum custodia appellari; quia ipsi immediata rerum Sacrarum, imò Thesauriarum & Cimeliorum custodia commissa est: quare vocatur etiam *Thesaurarius*, item *Cimeliarcha*.

Dico. Officium *Sacristæ* spectato Jure Communi consistit in hoc, quòd sacra vasa, vestimenta, ornamenta, & cimelia, totumque Ecclesiæ thesaurum custodiat, & luminaria tam ex cera quàm ex oleo curet. c. un. b. t. Unde seclusa consuetudine *Sacrista* nudum habet Officium, non verò Dignitatem, quia nullam jurisdictionem externam, nec Personatum, quia nullam præ reliquis Canonicis præ eminentiam in choro, confessu, comitiis, in suffragiis ferendis obtinet. Imò in nostris Ecclesiis neque nomen *Sacristæ*, neque officium plenum est penes aliquem ex Canonicis: sed tota ferè custodia & cura hæc committitur ædituo seculari, vel simul etiam alicui Clerico tanquam Vicario Custodis, quem propterea vocant *Sub-Custodem*, reservatâ tamen inspectione & supremâ curâ *Sacristæ* vel Custodi principali: nam

nam Sacrista & Custos non videntur habere officia distincta, si spectetur consuetudo, imò ipsum c. fin. de Off. Custod. videtur confundere.

TITULUS XXVII.

De Officio Custodis.

SUMMARIUM.

1. Quis sit Custos: quod ejus Officium.

Sciendum, Custodem, quamvis de Jure sit Minister Sacristæ, etque subordinatus teste c. 1. & Panomit. ad rubr. b. t. vi consuetudinis per se non distinguatur à Sacrista; apud nos autem nomen Custodis, non verò Sacristæ, uni ex Canonici tribui cōsuevit, qui munus gerere solet, ut dictum, per Sub-Custodem, & æditum laicum.

Dico. Officium Custodis proditur in c. 1. § 2. b. t. vi quorum 1. custodit lineamenta, & utensilia Ecclesiæ, ac rei Divinæ instrumenta minus pretiosa. 2. in Horis Canonicis, jubente Archidiacono, pulsat tininnabula seu campanulas. 3. in choro accendit, extinguit, & ita moderatur lampades ac laternas, ut non luceant nimis cum perditione olei, nec nimis parum cum legentium incommodo. 4. panem, vinum, & alia ad Altaris ministerium necessaria parat. 5. oblationes sive elemosynas seu decimas absente Episcopo de licentia Archidiaconi inter fratres dividit. Unde Officium Custodis utique est merum ministerium & satis humile, adeoque nec Dignitas nec Personatus: in Germania tamen vel ex consuetudine, vel ex peculiaribus statutis, Custos habet Dignitatem; sicut de Sacrista colligitur ex c. 32. de Off. deleg.

TITULUS XXVIII.

De Officio Vicarii.

SUMMARIUM.

1. Quid sit quatuorplex sit Vicarius.

2. Vicarius Episcopi alius est in Pontificalibus, alius in Spiritualibus; in Spiritualibus est vel Generalis vel Foraneus.

3. Episcopus quilibet constituere Vicarium Generalem, qui tamen Clericus sit &c. in Spiritualibus potest.

4. Jurisdictio Vicarii Generalis est Ordinaria.

5. Ique generaliter potest omnia, quæ Episcopus.

6. Ex quibus aliqua specificantur.

7. Exceptis tamen iis, quæ requirunt mandatum speciale.

8. Illa referuntur in specie.

9. Quomodo & quando finiat vel suspendatur Jurisdictio Vicarii Generalis.

10. Capitulum Sede vacante debet constituere Vicarium novum, vel confirmare priorem.

11. Sed hujus Vicarii potestas se extendit etiam ad ea, quæ Sede plena requirerent mandatum speciale.

12. Duratque, usque dum novus Episcopus possessionem adierit Episcopatus.

13. Vicarii in Divinis, seu Parochorum, alii sunt Perpetui, alii Temporales: ab utrisque differunt Cooperatores.

Lib. I. R. P. Pichler

15. Tota Cura Pastoralis actualis pertinet ad Vicarium Perpetuum, non ad Rectorem principalem, cum talis Vicarius in omnibus equiparetur Parocho.

Cum ex Clericis & Prælati Ecclesiasticis aliqui sua munia non semper per se ipsos subire possint aut velint, sed sæpius utantur Vicariis, Delegatis, aut Legatis, ideo de his persequentes tres titulos sermo erit. Est autem Vicarius in genere is, qui alterius vices gerit, in cujus locum legitima auctoritate substitutus est. Sicut verò & personæ, quæ sibi alios substituant, & munia, quæ per illos obeunt, varia sunt; ita quoque Vicarius est multiplex, præcipue 1. Vicarius Episcopi, qui recepto jam more simpliciter & quasi antonomastice appellatur Vicarius, aut Vicarius Generalis. 2. Vicarius Capituli, Sede Episcopali vacante. 3. Vicarius Parochi vel Vicarius in Divinis, seu in Beneficiis, cui nempe committuntur Divina ministeria, animarum Cura, & jurisdictio in foro interno. Is vel est Perpetuus, qui nimirum semel constitutus extra casus Jure expressos amoveri nequit, vel Temporalis, qui ad tempus duntaxat constituitur, & ad constituentis nuntium amovibilis est.

§. 1.

De Vicario Episcopi.

Sciendum, Episcopi vices suppleri posse ab alio in variis muniis & negotiis. 1. In rebus ad Ordinem Episcopalem pertinentibus, & tunc appellatur Vicarius in Pontificalibus, vel Suffraganeus Episcopi. 2. In rebus ad jurisdictionem Spiritualem contentiosam fori externi spectantibus, & tunc vocatur Vicarius Jurisdictionis, vel Vicarius in Spiritualibus: qui, si pro tota diocesi vel territorio Episcopali constituitur, Vicarius Generalis salutatur, & à Trident. S. 24. c. 16. de Ref. etiam Officialis; quamquam in multis diocesis, præsertim Germaniæ, præter illum, qui vocatur Vicarius Generalis, constituatur alius sub nomine Officialis, cujus potestas restricta est ad certas causas, nempe Matrimoniales, in Consistorio, ut vocant; decidendas, & subinde etiam ad Decimales. Si verò Vicarius aliquis non pro causis totius diocesis, sed tantum pro una illius parte, & extra civitatem residentie Episcopalis designetur, dicitur Foraneus; ad quam classem aliqui revocant Decanos Rurales. Discrimen inter Vicarium Generalem igitur & Foraneum est ingens; nam jurisdictio illius est longè amplior & generalior, quam istius: ille insuper habet Dignitatem, non iste; Vicarius Generalis idem cum Episcopo tribunal habet: c. 2. de Consuet. in 6. c. 3. de Appellat. in 6. & ideo ab ipso ad Episcopatum appellari nequit. c. 2. § 3. citr. contra Foraneum distinctum ab Episcopo tribunal, & jurisdictionem delegatam solum exerceat. 3. In Temporalibus, atque tunc dicitur Vicarius cum additio in Temporalibus, & à Trid. etiam Oeconomus. Nobis hic unice de Vicario jurisdictionali in Spiritualibus; seu de Vicario Generali sermo erit. De quo

Dico 1. Potest Episcopus constituere Vicarium

R. 2

hnd